12.5.2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asiantuntijalausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026. HUS-yhtymä kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja antaa seuraavan lausunnon.

Lausumme selonteosta pyydetysti vain koskien suunnitelmaa siirtää ensihoidon ja tiettyjen kiireettömien ambulanssilla tapahtuvien potilaskuljetusten rahoitusvastuu Kelan osuuden osalta hyvinvointialueille ja HUS yhtymälle vuoden 2027 alusta.

Hallitusohjelman mukaisesti ensihoidon rahoitusvastuu on suunniteltu siirrettävän kokonaisuudessaan hyvinvointialueille ja HUS yhtymälle. Samanaikaisesti Kelan osuus osarahoittajana päätyy. Hyvinvointialueiden rahoitukseen on suunniteltu siirrettävän 130,1 miljoonaa euroa vuonna 2027. Tämä rahamäärä ei käsityksemme mukaan ole riittävä kattamaan kaikkia kustannuksia erityisesti muutosvuotena, mutta ei myöskään seuraavina vuosina. Laskutus- ja tietojärjestelmiin tehtävät laajat muutokset ja laskutustyön, reklamaatioiden ja oikaisuvaatimuskäsittelyn merkittävä lisääntyminen ja sitä kautta lisääntyvä henkilöstöresurssin tarve (asiakasmaksu peritään jatkossa myös ei-kuljetetuilta potilailta) aiheuttavat kustannuksia, joita ei ole huomioitu hyvinvointialueille ja HUS yhtymälle siirtyvän osuuden suuruudessa. Hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle annettavan rahoituksen tulee kattaa ensihoidon siirrosta hyvinvointialueiden ja HUSin rahoitusvastuulle aiheutuvat todelliset kustannukset.

Parhaillaan lausuttavana olevassa toisessa lausuntoasiassa *Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi* on uudistukseen sisällytetty hallitusohjelman kirjauksesta poiketen myös ei-ensihoidolliset kiireettömät ambulanssilla tapahtuvat potilaskuljetukset. Puolestaan Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029 mainitaan ainoastaan ensihoidon rahoituksen siirto. Ei-ensihoidolliset kiireettömät kuljetukset ovat tyypillisesti hoivakodeissa asuvien asiakkaiden siirtoja sekä kotona asuvien vaikeasti sairaiden henkilöiden siirtoja terveydenhuollon yksikköön ja takaisin, silloin kun taksi tai invataksi ei sovellu kuljetukseen. Pidämme hyvänä sitä, jos näiden kuljetusten rahoituksen siirtosuunnitelmasta olisi luovuttu ja uudistuksessa keskityttäisiin vain alun perin hallitusohjelmaan kirjattuun ensihoidon rahoituksen muutokseen. Näiden kuljetusten säilyttäminen toistaiseksi Kelan korvausvastuulla varmistaisi muutoinkin haasteellisen ja laajan rahoitusmuutoksen hallittavuutta, antaisi aikaa suunnitella näiden kuljetusten kustannustehokasta toteuttamista ylimedikaalisaatiota välttäen ja mahdollistaisi pienten

sairaankuljetusyritysten toiminnan lähivuosina. Tätä puoltaisi myös se, että kotoa terveydenhuollon yksiköihin ja takaisin tapahtuvat kuljetukset eivät nykyisellään ole olleet lainkaan hyvinvointialueiden ja HUSin vastuulla eli tämä olisi täysin uusi järjestämisvastuu hyvinvointialueille ja HUSille. Asiaa voitaisiin tarvittaessa arvioida uudelleen esimerkiksi kaksi vuotta sen jälkeen, kun ensihoidon rahoituksen uudistus on toteutettu.

Nina Lehikoinen

Vt. toimialajohtaja
HUS-Yhtymä, Akuutti

Markku Kuisma

Linjajohtaja, ensihoito
HUS-Yhtymä, Akuutti